

מה אהבתי

מאריכין לו ימיו ושנותיו

לזכר נשמתם של מ"ה קדושי מירון תשפ"א

"כל המשלים פרשיותיו עם הציבור, מאריכין לו ימיו ושנותיו"

גביד מסחורי ותרגול קל רגליים
סיפורו של שבת

השדכן שקרא שמו"ת באזני כל המשפחה
נועם הנשמות

בית מדרשו של משה רבינו
כתרגומו

מדוע נמשכו בני ישראל אחר העגל?
בעין הפרשה

על ידי התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, האר"י הקדוש וגוריו, ואחר כך עם חידושו של אור שבעת הימים הבעל שם טוב ותלמידיו אחריו, שמלמדים בספריהם הדק היטב-היטב הדק הא כיצד מכניסים את הנפש לכבשונה של עבודה ומשיבים את רוח הקודש לתקן ולהשרות את השכינה בעולם - ובאדם, שהינו עולם קטן.

וכשם שיש עשה טוב, על האדם להתרחק, בבחינת סור מרע, מחברים רעים - הדומים לערב-רב שהיה במעשה העגל והיטו את בני ישראל אחריהם. כי הנה, יטען האדם מדרכי היצר: יש לי חבר שסר מעט מן הדרך, על"י לקרבו. אלא, זאת למודעי: הדבר נכון במידה ובמשורה, למי שיודע בנפשו שלא ייזק, כגון מי ששלם באמונתו והשלים שנים רבות בעבודת השי"ת; כי יש, להוותנו, מי שהם בבחינת רשעים שאסור לקרבתם, כמו שכתב בזה"ק ובספרים הקדושים.

וכיצד נדע מי נכלל בגדר רשעים אלה? זה יהיה הסימן הנקוט בידינו: אלה המלמדים את האדם כי אין לו טעם לשים עליו את עול התורה והמצוות, פוגעים הם בכל קדושת האמונה, שבירת התאוות ותיקון המידות - אלה, יש להתרחק מהם ומהמונם, ולא להתקרב עוד לבני בליעל (בלי עול) אלה, כי ניתן לאבד חלילה ברגע אחד עבודה תמימה של שנים ארוכות.

בימים אלה לומדים בדף היומי את מסכת נזיר. אין אלא לקרוא לנפשנו על חברים רעים מעין אלה, את הקריאה האמורה לנזיר: לך לך אמרינן נזירא; סחור סחור, לכרמא לא תקרב. סור מרע ועשה טוב, בקש שלום ורדפהו.

פרשתנו פותחת בפסוק "כי תשא את ראש בני ישראל", ובפרשה שבה אנו קוראים בהנמכת קול את פרשת חטא העגל רמוזה נשיאות הראש לבני ישראל הכפופים מחמת חטא העגל, וזוכים לנשיאת פנים מאיתו יתברך. המשכן וכליו המקיפים את פרשת כי תשא מלפניה ומאחריה מחדירים בנו את קבלת פני השכינה הרמוזה במשכן, כאשר הקב"ה שוכן בתוך בני ישראל ובונה בית מקדשו בתוככי נפשם - וממילא יש בכך התחזקות ותיקון בחזרה של הפגימה אל שורשה הטוב.

למעשה, חטא העגל אירע פחות מארבעים יום אחרי מתן תורה, ב"ז בתמוז, אך הקב"ה נמנע ממסירת פרשה זו עד פרשיות המשכן ותרומו, המרחיבות את הנפש ומרוממות את האדם, מזככות את הנשמה ומטהרות אותה - ורק לאחר מכן, מלמדת התורה כי גם אחר הנפילה של חטא העגל. וזאת, ללמדנו, כי אם האדם מקבל על עצמו לעבוד את השם ית' בשלימות, זוכה למצוא מקום - כמו המשכן, שהינו המקום הטוב והקדוש ביותר בעולם הזה - שבאמצעותו ובו מתהפך הכל לטובה.

אלא, שכאן הבן שואל: מניין אדע מה רצונו של הקב"ה ממני? מהו התיקון שנדרש ממני כאן בעולם? איך אדע מה שליחותי, במה אוכל אני להשכין את שכינתו בתוכי, ושרתה על"י רוח השם? אין זאת, אלא בלימוד סדר העבודה שהתקינו הצדיקים שבכל דור ודור. את הבקשה "אל תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תיקח ממני" ניתן למלא על ידי מציאות אות רוח הקודש שנמסרה בתורה, על ידי משה רבינו ע"ה, ומשם נמשכה בפנימיות התורה

פתח דבר

הרה"ח רבי מאיר נחמן אלחדד שליט"א ראש כולל יקדושי מירון

רוח קדשך אל תיקח ממני

שמו"ת על שבתות הבאות, ויודע בנפשו שאין לו פנאי וסבלנות להשלים הפרשיות החסרות, האם יש ענין שיעביר הסדרה מכאן ולהבא, או לאדם זה אין לו תקוה עד לשנה הבאה, ואז יתחיל עם הציבור מפרשת בראשית.

השיבו הפוסקים (מעדני השולחן ועוד) כי ראשית יש לקיים את המצוה של כל שבוע בפני עצמו אף שלא ישלים את הפרשיות שטרם קרא, ויעשה תשובה על הפרשיות שפספס עד כה ומכאן ואילך יקבל על עצמו שלא יעבור שבוע בלי להשלים את הסדרה לפי קריאת הציבור באותה פרשה.

וקורא את כל הפרשה שוב שניים מקרא ואחד תרגום. כן פסק מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל שנשאל בנידון, ועוד פוסקים. אך חילקו, שאם מסופק בלבד בדבר, אין חייב לחזור ולקרא מתחילה.

יודע שלא ישלים שנה

נשאלו הפוסקים מה דינו של מי שיודע שלא יהיה משלים כל הפרשיות עם הציבור. כגון, אדם שלא העביר הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום שבתות הרבה, ועכשיו כשנמצא באמצע השנה רוצה הוא להתחיל לומר

ואלה שמות

הלכות, טעמים ומנהגים בקריאת שניים מקרא ואחד תרגום

דילג פסוקים ואינו זוכר

אם קרא אדם שמו"ת אך דילג שני פסוקים וזוכר שלא אמרם כלל, אך מנגד - אינו יכול להיזכר איזה שני פסוקים לא אמר. וחילקו הפוסקים בדיון זה, אם הקורא זוכר בוודאות שיש פסוקים שלא אמר, חוזר לראש

מתחילים משמורת

עצות והיגים על מצוות קריאת
"שניים מקרא ואחד תרגום"

וביום השביעי יהיה לכם קדוש

ישנו סיפור הרווח בשם אחד מגדולי ישראל, שהתבטא ואמר בכאב, כי לדעתו הסיבה שלא זכה לנחת מילדיו ולא ראה הצלחה מיוחדת בחינוכם, כרוכה בכך שבשבתות לא היה מאריך על שלחנו בשירה זמרה ופיוטים, אלא היה מסיים את סעודת השבת בזריזות, ולאחר מכן היה רץ ממנה לתלמודו.

איננו יודעים ולא בדקנו את נכונות הסיפור, וגם לא משנה באמת אם הוא היה או לא היה. עצם העובדה ששמועה כזו קיימת, היא לבדה מספיקה לנו כדי שנוכל ליקח לקח וחיזוק עבורינו. אמנם עבור האב הדגול לימוד התורה והתעמקות בסוגיות, היא עונג שבת נעלה ונשגב ביותר, אבל ילדיו נשארו מאחור והחמיצו את המתקנות הזו.

רבים נוהגים להאריך בשלחן השבת שלהם ברוב שירה וזמרה, וזהו כמובן דבר נפלא ביותר. אבל אם יורשה לנו לומר, כי לא די

בשירה וזמרה לבד. השירה שלנו, שירת האיש הישראלי היא גם שירת התורה - "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת".

ולכן, הגם כי כמובן זהו ודאי דבר נפלא ומבורך להאריך בשלחן שבת בשירות ותשבחות, אבל לצד זאת חכם עיניו בראשו להכין ביום שישי 'מיני תרגומא', חידושים ופרפראות, חידות וחידודים (דוגמת אלו המובאים בעלון הנוכחי במדור "תורתך שעשועי"), סיפורים ורעיונות, שאלות ידע ובקיאיות וגם קושיות עמוקות יותר. בקיצור, לראות איך להפוך את שלחן השבת למקום קצת יותר רוחני, ולהכניס בו קצת יותר שירה של תורה.

וכפי שלמדנו בימים אלו במסכת מגילה (יב:), איך נראית צורת השבת של היהודי: "כשישראל, אוכלין ושותין - מתחילין בדברי תורה ובדברי תשבחות" (לשון הגמרא).

כמה נפלא ונעים הדבר כאשר לצד הסעודות והמטעמים הגשמיים - להתענג בתענוגים ברבורים ושלי ודגים - זוכים כולם להתאחד סביב שלחן השבת הקדוש, ולטעום בו גם ממתקים רוחניים, ממטעמי התורה ומעדני הפרשה, אשר עם הגשה נעימה ונכונה, והתאמה והנגשה לגילאים של הילדים ורמתם, יש בהם כדי להמתיק את יום שבת, ולהביא לכך שהכל יושפעו ויחוושו בטעמו המיוחד של היום הגדול והקדוש. יום זה מכובד מכל ימים, כי בו שבת צור עולמים.

"חכם לב יקח מצוות" - זה משה רבנו שבשעה שכל ישראל התעסקו בביזת הים, הלך ונטל ארונו של יוסף. חכם לב יקח מצוות - בשעה שהכל עוסקים בשירה לבדה במקרה הטוב, ובדיבורי חול וסרק - במקרה היותר גרוע, ידע

ויזהר לנווט את שלחן השבת שלו, למקומות של תורה וקדושה. דבר שיכול להשפיע ולהנחיל אהבה וערגה ליום שבת קודש.

איך נראית צורת השבת של היהודי: "כשישראל אוכלין ושותין - מתחילין בדברי תורה ובדברי תשבחות" (מגילה יב:)

קירון פנים של שבת

בפרשיות אלו זוכים אנו להצטוות שוב ושוב על מצות השבת וקדושתה. גם בפרשתנו, וגם בתחילת הפרשה הבאה - ויקהל. רבנו ה'בעל הטורים' כותב (שמות לה, א) לרמוז ולקשר את המסופר בסוף הפרשה

שלנו - כי תשא, על משה רבנו "כי קרן עור פניו", עם תחילת פרשת ויקהל, בה נאמר "וביום השביעי יהיה לכם קדוש". וזה לשון קדשו: "וסמך לו פרשת שבת, לומר שאינו דומה קירון פנים (מאור פניו של האדם) של שבת, לשאר הימים" (וראה גם בעל הטורים שם בפסוק ג, שכתב, שהשבת בה האדם פנוי מעסקיו צריכה להיות מוקדשת לתורה). דברים אלו למעשה מפורשים גם במדרש (שהש"ר א, לו), על הפסוק "שחורה אני ונאווה". "שחורה אני" - כל ימות השבוע, 'נאווה' - בשבת. ועוד אמרו רבותינו (ילקוט"ש שמות כ, רצו) על הפסוק (שמות כ, יא) "על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו", ר"ש אומר: 'ברכו' - במו, 'וקדשו' - במאור פניו של אדם. כי אינו דומה אור פניו של האדם כל ימות השבוע, כמו שהוא דומה בשבת.

רבנו הבן איש חי (שנה שניה, פרשת לך לך, סעיף ט), מביא מדברי רבנו האר"י ז"ל, שההכנות של השבת צריכים להיות "במחשבה, בדיבור, ובמעשה". ובהמשך (סעיף יא), כותב שקריאת שמו"ת היא הבחינה של ההכנה לשבת 'בדיבור', והיא שמכשירה את האדם לקבל ולהמשיך על עצמו את הארת קדושת שבת (וראה עוד בכה"ח רפה, לב).

...

אין לנו השגה ב'קירון אור פנים' עליו מדבר המדרש והבעל-הטורים. אין לנו ידיעה מהי הארת קדושת השבת אותה מזכיר רבינו יוסף חיים (הבן איש חי) בשם המקובלים, אבל באמת כבר נודע על צדיקים וקדושים אשר הארה ושמחה גדולה היתה ניכרת על פניהם בשבת קודש.

אותם שזכו לעינים זכות וטהורות העידו, כי מאור פנים מופלא ונהרה מיוחדת היו נסוכים על פניהם של גדולי ישראל וחכמי הדורות בשעה שהיו קוראים 'שנים מקרא' ביום השישי, ומאותה השעה ניכרה עליהם הארת שבת קודש.

אם רוצים אנו לזכות לקבל הארת שבת ומאור פנים עליהם מדברים רבותינו, נראה איך להתחזק בקיום מצוה יקרה וחביבה זו של 'שנים מקרא ואחד תרגום', אשר מלבד שזהו חיוב גמור מדינא דגמרא (ברכות ח.), עוד יש בה, כדי להביא רוגע ושלווה לאדם, להכשירו ולרוממו לקבל הארת שבת וקדושתה בשמחה ובטוב לבב, ולהפוך את שלחן השבת הפרטי, לבית מדרש של ממש.

- 1 מנורה. שקל. החודש. 2 הפסוק הארוך ביותר (במילים) בתורה, הוא פרק לב פסוק א (- בראשית ה-לב), ומספר תיבותיו - ל"ד תיבות.
- 3 בפרשת משפטים כג יד-יט, ובפרשתנו - לד, יח-כו. 4 תענית אסתר שחלה ביום שני (כמו השנה), קוראים בתורה "ויחל משה", שאלו כידוע פסוקים מתוך פרשתנו "כי תשא". 5 לא, טז

סמלי הציר

רצון
השם
בעומק
הפרשה

גם הגדול בענקים יכול לנהוג בענווה

והנה משה שהתנבא ארבעים שנה במדבר ועמד בסודות רבות שגילה לו השם בהר סיני, והוא אמר לפני מותו: "אתה החלות להראות את עבדך את גדלך", והנה עתה החל והראה לו גדולת השם. וזהו אמת כי לגדולתו אין חקר.

(אבן עזרא כי תשא ל"א, י"ח)

מי גדול לנו ממשה שהיה בסוף ימיו במדריגה היותר עליונה בעולם, מה שאי אפשר בחוק השכל האנושי להשיג, אפילו הכי אמר: "ואתחנן אל ה' בעת ההיא", דהיינו קודם מותו, שהיה נקרא אז "איש האלקים", מה שלא היה כן כל ימיו וכו'. אפילו הכי אמר: "אתה החילות להראות וגו'". עדיין היה דומה בעיניו כאילו התחיל להשיג השגת אלקים, ודומה בעיניו כאילו לא בא לשום השגה בחכמת התורה.

(מגלה עמוקות ואתחנן, אופן תשי"י)

ללמוד בד' פרשיות המסכתות הקשורות לעניינן

בפרשת שקלים ראוי ללמוד משניות של מסכת שקלים, ובפרשת פרה מסכת פרה, וקידוש החודש בפרשת החודש, וכן מסכת פסחים בפסח ומסכת יו"ט וחגיגה ומו"ק, וכן בכל זמן זמן המסכתות השייכות, בט' באב מסכת תענית, ובי"ד אייר פסח שני. והטעם לזה ע"פ מה דאיתא בסנהדרין (קא) כל הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם שנאמר "ודבר בעתו מה טוב", וכן במסכת סופרים (פי"ח ה"א) כל המזכיר פסוק בעונתו מעלה עליו כאילו בונה מזבח חדש ומקריב עליו קרבן.

(של"ה הקדוש)

הקב"ה מתאווה להזכיר את בני" בכל שעה

אמר משה: ריבוני, משבעים אומות אין את מצווני על אחת מהם, אלא על ישראל: כי תשא את ראש בני ישראל, ואל בני ישראל תאמר, ואל בני ישראל תדבר, צו את בני ישראל, דבר אל בני ישראל, ואתה תצוה את בני ישראל. כל מה שאתה מצוויני, על בני ישראל. אמר ליה: לפי שהם חביבין עלי מכל האומות, והם סגולתי ובהם חשקתי ובהם בחרתי, שנאמר: "ובך בחר ה' אלהיך להיות לו לעם סגולה". בא וראה כמה חיבבן, שנקראו ה' פעמים בפסוק אחד: "ואתנה את הלוי נתונים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל לעבוד את עבודת בני ישראל באהל מועד ולכפר על בני ישראל, ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל הקודש". אמר רבי שמעון בר יוחאי: משל למלך שמסר בנו לפדגוג, והיה מבקשו אצלו בכל שעה ואומר לו: אכל ברי, שתה ברי, אזל ברי לבי ספרא, הדר ברי מבי ספרא [בני אכל? בני שתה? בני הלך לבית הספר? בני חזר מבית הספר?]. כך הקדוש ברוך הוא מתאווה להזכיר את ישראל בכל שעה.

(מדרש תנחומא שמות ל', ח')

חקת הפרה גדולה מחקת הפסח

יהי לבי תמים בחוקיך, אמר דוד רבון העולם כשאני עוסק בחוקיך לא יאה רשות ליצר הרע להציץ בי... דבר אחר זאת חקת הפסח וחקת פרה אדומה, למה ששניהן דומין זה לזה, בזה נאמר זאת חוקת הפסח, ובזה נאמר זאת חוקת התורה, ואי אתה יודע אי זו חקה גדולה מזו... ומי גדולה? הפרה, שאוכלי הפסח צריכין לה.

(שמות רבה י"ט, ב')

האדם יימשך אחר רצון ה' רק משום שהוא ציווה

במדרש רבה (שמו"ר י"ט, ב') משל לשתי מטרונות דומות שהיו מהלכות שתיהן כאחת נראות שוות, מי גדולה מזו, אותה שחברתה מלווה אותה עד ביתה והולכת אחריה. כך בפסח נאמר בו חוקה ובפרה נאמר חוקה, ומי גדולה, הפרה, שאוכלי פסח צריכין לה. נראה דהנה שני מיני חוקים הם, יש חוקה שהיא מצד עומק המושכל שבלתי אפשר לבשר ודם להשיג הטעם, וכענין חמשין שערי בינה נמסרו למשה חוץ מאחד, ויש חוקים שהם כעין גזירת המלכות, שאין מדרך המלך לגלות טעם גזירותיו לכל, וכמו כן חוקים שנרצה בהם שיעשו אותם מצד שכך צוה ה'. ואם היה הטעם גלוי היתה יכולה להיות העשיה מצד הידיעה שכך צריך להיות, על כן בא הציווי בלשון חוקה, שהכוונה שהאדם יהיה נמשך אחר רצון השי"ת מפאת שהוא ציווי השי"ת...

(שם משמואל, כי תשא חנוכי')

בני ישראל נמשכין אחר רצונו ית' בלי טעם

ובטהרת פרה כתוב חוקה... כי כל טומאת מת נעשה על ידי חטא אדם הראשון מעץ הדעת, "והייתם כאלקים יודעי טוב ורע", ולכן הטהרה אי אפשר להיות רק על ידי ביטול הדעת, כמו שהיה רצונו ית' שלא יאכל מעץ הדעת, והיה נמשך אחר החיים בלי תערובות, לכן שטן ואומות העולם מונין את ישראל מה טעם יש בה, שרוצין לפתות את בני ישראל כנחש הקדמוני להיות רוצין להבין הכל על פי שכל השפל של האדם, אבל בני ישראל נמשכין באמונתם אחר רצונו ית' בלי טעם, ומזה זוכין אל הטהרה.

(שפת אמת, פרה תרמ"ז)

רצון השי"ת להעלים דברים שהסט"א לא תשלוט בהם

כי חוקים הם דברים שטעמם נעלם, והקב"ה רצה להעלים הדברים כך, כדי שהסטרא אחרא לא תוכל להדבק. והנה הסודות, הפנימיות של הדברים הניתנת רק לצדיקים, צריך לקיימה כך בדרך סוד כדי שגם החוקים ישארו בחוקם ולא תוכל הסטרא אחרא להשיגם, וסוד החוקים הוא ענין חוקת הפרה, שהוא ממש מה שצריך להעשות בדרך חוק, בסוד הגלות, לטהר טמאים ולטמא טהורים, וכל שאר החוקים סודם כך. ולכן צריך האדם להיות בעל סוד, כי בהיותו כן גורם לחוקים שבכל ההנהגה להשאר נסתרים מן הסטרא אחרא. ולכן לא יחרב העולם, כי כבר אין להם כח להגיע עדיהם, אבל מי שמגלה סודות במקום שאין צריך לגלות, גם החוקים אינם נשארים בתוקפם, והעולם היה חרב חס ושלום.

(רמח"ל, אדיר במרום דף כ"ג)

מי שמגלה סודות
במקום שאין צריך
לגלות, גם החוקים
אינם נשארים
בתוקפם, והעולם
היה חרב ח"ו

חיים למוציאיהם

זווית אמונית בפרשת השבוע
מגדולי הדורות זיע"א ויבנחמ"א

אורח בלתי קרוא

וְהִסְרֵתִי אֶת־כַּפִּי וְרָאִיתָ אֶת־אֲחֵרִי וּפְנֵי לֹא יִרְאֶוּ: (שמות ל"ג, כ"ג)

ספור נשגב של השגחה פרטית אירע עם קדוש ישראל מרן ה'חתם סופר' זצ"ל, ונכתב בידי נכדו, הגאון רבי שלמה סופר זצ"ל, בספרו 'חוט המשולש'.

כאשר היה ה'חתם-סופר' בחור צעיר, זכה ללמוד את תורתו בעיר קץ שבגרמניה אצל רבו הגדול, רבי נתן אדלר זצ"ל. בימים ההם התאכנס אצל אחד מתושבי המקום שכיבדו מאד ונתן לו ארוחות משיבועות וחדר מרווח ונאה.

באותה תקופה עבר הצבא הצרפתי דרך העיר קץ, אך החוק המקומי קבע שזכותם של החילים לדרוש מכל אחד מבני העיר שיפנה להם חדר לישון בו. גם לביתו של בעל הבית ההוא שאירח בביתו את ה'חתם-סופר,

הגיע חייל צרפתי גוי, ובקש לישון אצלו. היות שבחדר בו ישן תלמיד הישיבה היו שתי מטות, הוכרח הבחור לישון יחד עם החייל, בחדר אחד תקופה ממושכת שהייתה לצנינים בעיני החתם סופר.

אולם החייל, הפציר בו ללמד אותו מהנהגות היהודים, כיוון שאלו מצאו חן בעיניו. הבחור נעתר לו ולימדו נקודות ספורות מחכמתה העמוקה של התורה, אך כמובן, לא לימדו את גופי התורה.

שנים רבות עוד הררה החתם סופר על מה הגיע לידו ניסיון שכזה, עד שעשרות שנים לאחר מכן פרצה מלחמה עקובה מדם בין צרפת לאוסטריה. בימים ההם כיהן ה'חתם סופר' כרבה של פרשבורג, שהייתה אז תחת שלטונה של אוסטריה.

בעיצומה של המלחמה מצאו שני יהודים מתושבי העיר כלי נשק יקרים מאד שנשכחו בשדה הקרב, והסימנים הראו שהם שייכים לצבא הצרפתי. המוצאים התקשו לחלק ביניהם את המציאה, ובאו להתדיין בבית דינו של ה'חתם סופר' למי שייך הנשק. בית הדין נטה לטובת אחד הצדדים, ויצא בפסק דין חתום המאשר כי המציאה שייכת לו ועל פסק הדין נחתמה החותמת של "בית הדין - פרשבורג".

הצד המפסיד בדין-תורה הבטיח לנקום, ואכן תקופה קצרה לאחר מכן פשט הצבא הצרפתי על ביתו של היהודי שזכה בדין תורה, ומצאו אצלו את הנשק שנלקח משדה הקרב. יחד עם הנשק גילו גם את הדף עליו נכתב פסק בית הדין של ה'חתם סופר', ומשכך האשימו את ראש בית הדין במרד

בשלטון ובשיתוף פעולה עם הגנבה, והחליטו להעמידו למשפט בעוון מרד.

ביום שנקבע, הובל ה'חתם סופר' לבית המשפט, שם באולם הדיונים ישבו השופטים סביב שלחן עגול כחצי גרן, כשכל אחד מהם תופס בידו חרב שלופה. ה'חתם סופר' נבהל מאד רק מעצם המראה המחריד והסתתמו טענותיו, עד שלא היה מסוגל להוציא הגה מפיו.

לפתע, עם תחילת הדיונים, עצר ראש השופטים את הדיון וביקש מה'חתם סופר' לפנות עמו לחדר צדדי. כשנכנסו, שאל אותו השופט: אתה מזהני? לא. השופט הזכיר לו את שמו האישי, ואז נזכר ה'חתם-סופר': זהו אותו חייל צרפתי שחלק עמו חדר אחד לפני עשרות שנים בבית הבעל הבית שהתארח אצלו בקץ.

השופט אמר ל'חתם סופר' שמהכרותו האישית יודע הוא את גדל ישרותו וצדקת דרכיו, אך לשם מראית עין של חבר מרעיו השופטים, עליו להשמיע את כל טענותיו קבל עם ועדה בבטחה ושלא יחשוש מהחרבות השלופות.

אחרי שהשמיע את טענותיו, פסק ראש חבר השופטים כי ה'חתם סופר' זכאי, היות ולא חתם באופן אישי על פסק הדין, ורק חותמת בית דינו נחקקה עליו.

אמר ה'חתם סופר': לעיתים אנו לא רואים "בבחינת וראית את אחוריי", מדוע קורים דברים, אך רק למפרע, לאחר שנים, מבינים אנו כמה הקב"ה סוכך עלינו בכפו לאורך ימים ושנים. (על פי 'אוצרותיהם')

כרת גומו

מילים ומקראות
לאורם של אונקלוס ורש"י

פירושו של "אוהל מועד"

וּמִשָּׁה יִקַּח אֶת הָאֹהֶל... מִחוּץ לַמַּחֲנֶה... וְקָרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה כָּל מִבְקֵשׁ ה' יֵצֵא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר מִחוּץ לַמַּחֲנֶה. (שמות ל"ג, ז')

באונקלוס מתרגם: וּמִשָּׁה נָסִיב יֵת מִשְׁפָּנָא וּפְרָסִיָּה לִיָּה מִבְרָא לַמְשָׁרִיָּתָא, אֲרַחֲקֵי מִן מְשָׁרִיָּתָא, וְקָרִי לִיָּה, מִשְׁכָּן בֵּית אֶלְפָּנָא.

ואם נשים לב, הרי שבכל המקומות האחרים (מלבד בפרשתנו) שבהם הוזכר "אוהל מועד" מתרגם אונקלוס: "מִשְׁכָּן זָמָנָא". ראשית, צריך לבאר את המשמעות של מילים אלה: אין הפירוש של מילים אלה "משכן זמני" כפי שנטה לשון ימינו להטעות, אלא אוהל הזימן - כאשר "מועד" מורה על התוועדות.

אם כן משכן זמנא הוא משכן של התוועדות. מעניין לציין כי ברש"י על הפסוק (כ"ט, מ"ג) וּנְעַדְתִּי וְגו' כתב: "כמלך הקובע מקום לדבר עם עבדיו שם". ובפ' תרומה (כ"ה, כ"ב) וּכְן בִּכְט, מ"ב) כתב: "כשקובע לך מועד לדבר עמך", לשון זמן.

אם כך, בפסוק בפרשתנו מתרגם אונקלוס: בֵּית אֶלְפָּנָא - בית מדרש, דהיינו אוהל שנועד ללימוד. וכן גם תרגם אונקלוס בהמשך הפסוק: "והיה כל מבקש ה' - כָּל דְּתַבַּע אֶלְפָּן מִן קֶדֶם ה'". אונקלוס הוא אולי הפרשן היחידי שמצאנו שמקפיד לציין שאלה שני "אוהל מועד" שונים (וכך גם התרגום המיוחס ליונתן: "וּמִשָּׁה נָסִיבִנָּא וְקָרִי לִיָּה מִשְׁכָּן אֶלְפָּן אֲרַחֲקֵי דִילִיָּה ...

וְהָיָה קָרִי לִיָּה מִשְׁכָּן בֵּית אֶלְפָּנָא וכו'" וכן פירש רש"י שהיה זה אוהל מיוחד להתוועדות לשם לימוד תורה: "והיה קורא לו אוהל מועד, הוא בית ועד למבקשי תורה".

ואדרבה, שכנה הייתה שורה גם באוהל התורה שהקים משה, כמו שכתב רש"י על הפסוק "והביטו אחרי משה עד בואו האהלה" שהיה זה "לשבח, אשרי ילוד אשה שכך מובטח, שהשכינה תיכנס אחריו לפתח אהלו".

נציין כי בספר הכתב והקבלה ביאר בדעת אונקלוס, כי 'משכן זמנא' הוא מלשון אוהל הזמן, שהיה זמני ופורק במסעות, לעומת ביהמ"ק שנקרא "בית עולמים", כי נועד לשנים רבות.

נועם הנשמות

שבנים וגוונים מחיים
של מ"ה קדושי מירון תשפ"א
הרב חנוך סלוד ז"ל

שבת של
רבי העניך

יידם ואוהבם של ישראל היה הרב חנוך העניך סלוד, שעלה ונתעלה מעלות קדושי מירון. כל אחד חש קרוב אליו, ידיד טוב, וכל אדם קיבל אצלו יחס מועדף, כאילו היה בנו יחידו או לכל הפחות חתנו.

שדכן מסור היה ובתים רבים בישראל הקים במסירות וברגישות משך שנים ארוכות. הוא לא בחל בהתעסקות דווקא בשידוכים של צאצאי משפחות לא סטנדרטיות, כאלה שהטלפון בביתן אינו מצלצל דרך קבע עם הצעות המוגשות בפי שדכנים. ובחסד השם, קצר הצלחות לא מועטות.

מה לנו גדולה מהזכות האדירה שענימה נסע לרשב"י. באשדוד התכנסו שתי משפחות לחגוג את שמחת ה'וארט' לחתן ולכלה טריים, וכשנשאלו המחותנים הנרגשים היכן השדכן נענו: הוא נסע למירון.

כי אכן יצא רבי חנוך העניך מירונה, כשבידו אותה זכות עילאית שנשא במשך שנים ארוכות: הקמת בתים נאמנים בישראל, מתוך חיוך וסבר פנים מאיר, נטיעת תקווה והבאת אור לנפשות ישראל, תוך שמירה על כבוד הבריות. והיו דבריו נשמעים, בנועם הליכותיו ודמותו האירה באור יקרות תדיר, אור של יהודי שהביא שמחה ואורה לכל כך הרבה בתים בישראל.

בביתו החדיר אהבת תורה, ואף היה מקפיד לקרוא מדי ערב שבת 'שניים מקרא ואחד תרגום' בסלון ביתו, כיוון שלדבריו, בכך הוא מכניס את אוירת השבת ואור התורה לתוך הבית - דווקא בשעות שכולם עסוקים בהכנות הטכניות לשבת. גם לאחר סעודת ליל שבת,

מספרים צאצאיו, לא היה פורש לשינה עד שאחרון הילדים נרדם, כיוון שהוא נותר על שולחן הסלון, ועוסק בתורת השם תמימה, משיב את נפשו בעוד אור רוחני, עוד מימרא על הפרשה, עוד רובד בהעמקה בנפתולי הראשונים וביאוריהם.

וגם אז לא היה רבי חנוך עוזב את ספרו שבו הגה. לאחר ששימש דוגמא אישית מרוממת, יצא אל השטבל, שם המשיך לשבת ולהגות בתורה עד השעות הקטנות של ליל שבת.

אביר המידות, איש שמעולם לא הרים את קולו, מתארים בני משפחתו. הוא הקפיד להעניק הרגשה טובה לזולתו, גם כאשר לא היה זקוק לכך במיוחד. אם מישהו הטיב עימו, היה משבח ומודה, גם כאשר לסובביו ומכריו הקרובים היה ברור כי לא תמיד הדבר דרוש עבורו. אם מישהו התאמץ - יש לגמול עימו לפי ערכו והמאמץ שהשקיע, לא לפי התוצאה, זו הייתה משנתו שהעביר בלי אומר.

בטובת עין היה חולק כל דבר שהשיג עם ידידיו. כך גם כשעלה בידו להשיג מספר כרטיסים למעמד סיום הש"ס, לא הסכים לנסוע בעצמו, עד שיידע כי כל אחד מידידיו כבר מסודר. ומה איתו? הוא כבר יסתדר...

בתום נ"ב שנות התרוממות והתעלות תמידית, השיב רבי חנוך העניך סלוד ז"ל את נשמתו לבוראו, כשהוא זך וישר-דרך, ודי היה לצאת ולשמע מה הבריות אומרות עליו, כדי להבין את המעלות ה'יומיומיות' לכאורה שהשיג, ואלה ליווהו בטח למרומים.

מזוהר יגור אלק

רוח הטמאה צריך להכניעה בכל הצדדים

אמר רבי שמעון, אף על גב שכל הדברים כפי שאמרנו (ראה במקור הדברים הנסמן למטה את המאמר מראשיתו, שעוסק בפסוק (במדבר יט) פרה אדמה תמימה וגו') הקדוש ברוך הוא נתן לו שלטון. ורוח הטמאה צריך להכניעה בכל הצדדים. בא ואמר לה סוד אחד, ושללא נתן לגלות פרט לאותם קדושים עליונים.

בא וראה, למקום הזה שהוא רוח טמאה, נתן לו הקדוש ברוך הוא שלטון לשלט בעולם בכמה צדדים, ויכול להזיק, ואין לו (לנו) רשות לנהג בו קלון, שצריכים להשמר ממנו שלא יקטרג עלינו בתוך הקדשה שלנו. ועל כן סוד אחד יש לנו שצריכים לתת לו מקום קטן בתוך הקדשה שלנו, (שלא ימצא מקטרג בתוך הקדשה שלנו) שהרי מתוך הקדשה יוצאת שליטתו.

סוד ער שבתפלין

שצריכים תוך סוד התפלין להצניע שערה אחת של עגל שתצא החוצה ותראה, שהרי חוט שער זה אינו מטמא, פרט לאם מתחברת שערה זו ונעשית כשעורה, אבל פחות מזוהר לא מטמא. ואת אותה שערה צריך להכניס אותה בתוך הקדשה העליונה שלנו ולתת לה מקום, כדי שלא תקטרג עלינו בקדשות שלנו.

פנינים מספר
הזוהר הקדוש

מתוך 'אגן הסוד' בעריכת
הגיד מינאל פלג שלי"מ"א

ויצא מאותה שערה החוצה שתראה. שכשרואה את אותו אדם בקדשה עליונה וחלקו משתתף לשם, אז לא יקטרג לו, ולא יוכל להזיק לו למעלה ולמטה, שהרי נתן לו מקום. ואם לא נותנים לו אותו חלק (מקום) בקדשה הזו, יכול להזיק לו למטה, ועולה לקטרג עליו למעלה, ואומר: פלוני שעששו מקדש, כך וכך עשה ביום פלוני וכך הם חטאיו. עד שיגיע דין על אותו אדם ויענש על ידו. (וכן שער המשתלח).

כשישראל מתחילים להתקדש בקדשה עליונה ביום הכפורים

וכשהיו ישראל עושים, שהיו יודעים סוד זה, כשמתחילים להתקדש בקדשה עליונה ביום הכפורים, היו מסתכלים מייד לתת את חלקו לאותו מקום ולתת לו חלק ביניהם, כדי שלא ימצא מקטרג עליהם ולא יבואו להזכיר חטאי ישראל. שכמה קבוצות וכמה מחנות הם שמצדדנים לטל דבר ממנו כשבא לקטרג. אשרי חלקו של מי שיכול להשמר שלא יזכרו חטאיו למעלה, ולא ישגיחו בו לרע.

בין כך זלגו עיניו של רבי אבא. אמר לו: אבא אבא, לה והתר קשרי צערה ותקפיד בהשגתך, שהרי סודות התורה נתנו לצדיקים, שכתוב (תהלים כה) סוד ה' ליראי.

(זוה"ק שמות רלז)

סיפורו של שבת

תרנגול עם שליחות שמימית

מיושבי בית מדרשו של האוהב ישראל מאפטא היה רבי הירשלה מריבשוב על שם עיר מוצאו, ושם הוא לילת כימים בתורה ועבודה. אך לרש אין כל, כי אם בת שהגיעה לפרקה.

הדאגה גדלה מיום ליום, מאין יבוא עזרו להשיא את בתו. הציעו לו ידידי הגידים חסידי הרה"ק מאפטא: היות שאנו מתכוננים לנסוע בקרוב אל היריד הגדול בברוד, אליו מתאספים הרבה גידים, כדאי שתסע יחד אתנו, נלביש אותך מלבושי פאר וכבוד כאחד הגבירים, תתאכסן יחד אתנו באכסניא כבודה, אתה תמעט בדיבור כדרכך ואנחנו? כבר נשתדל למצוא חתן הגון עבור בתך...

בלית ברירה הסכית ר' הירשלה לעצתם ומיד עם הגיעם לברוד אמרו הסוחרים לבעל המלון שיכין חדר נכבד ומרווח "כיאה לגביר המפורסם רבי הירשלי מריבשוב" שזה עתה הגיע לכאן. במקביל, דאגו לפרסם בכל פינו העיר ברוד, כי הגביר מריבשוב מחפש חתן מופלג לבתו היחידה, וכמובן מוכן הוא לתת נדוניה הגונה כיאה לעשיר כמותו!

אצו השדכנים והציעו לפניו שידוך הגון עם בחור עילוי מצוין מגזע היחס בן עתיר נכסין מבראד, הוא בחן את הבחור בלימודו ומצאו מלא וגדוש בשי"ס ופוסקים וישא חן בעיניו והסכים להשידוך. וישאלהו אבי הבחור: האם כבודו מוכן לתת סך כך וכך לנדוניה? ענה ר' הירשלי: "מהיכא תיתי", וכיוון לעצמו הפירוש כפשוטו: מהיכן אביא... וכן על שאלותיו ענה במלים ספורות "בלי נדר", וכדומה, עד שנגמר השידוך למזל טוב.

התרנגול ניקר את העפר במרץ, והנה נצנוץ זהב קלוש בוקע מהקרקע. חפרה הכלה כה וכה והנה אוצר בלום לפניה...
התרנגול ניקר את העפר במרץ, והנה נצנוץ זהב קלוש בוקע מהקרקע. חפרה הכלה כה וכה והנה אוצר בלום לפניה...
התרנגול ניקר את העפר במרץ, והנה נצנוץ זהב קלוש בוקע מהקרקע. חפרה הכלה כה וכה והנה אוצר בלום לפניה...

המחותן שלח עם ר' הירשלה לכלה מתנות מתוך מחשבה שבבוא מחותנו הגביר בחזרה לביתו, ישיב לו מתנות עבור החתן, כנהוג.

שב ר' הירשלי לביתו וסיפר לאשתו ולבתו שבא בקשרי חיתון עם בחור תלמיד חכם מופלג ובעל מעלות, וכשלא האמינו עד שהראה להם את שטר האירוסין.

ר' הירשלי פשט את בגדי הפאר מעליו, חזר לבגדיו המטולאים, ושב לתלמודו בבית המדרש.

המחותן חיכה למתנות עבור החתן ולמכתב אודות מועד החתונה, אך אין קול ואין עונה. אם תחילה חשב כי מחותנו הגביר טרוד בעסקיו הגדולים והמסועפים, כשחלף הזמן, פקעה סבלנותו ושיגר מכתב שאותו מיען לר' הירשלי הגביר מריבאשוב: "היות שזה זמן רב מעת שהתקשרנו בקשרי חיתון, ובני החתן מחכה לקראת המתנות ולזמן החתונה, ולכן נבקש להחיות נפשנו בתשובה מהירה".

אלא שר' הירשלי מודענו התגורר בעיר אפטא ורק נקרא ע"ש עיר מולדתו, ריבאשוב, ואילו המחותן, שיגר את המכתב כאמור אל הגביר ששמו ר' הירשלי

וישב באמת ובתמים בעיר ריבאשוב...

ולא זו בלבד. אותו גביר, חשור בנים היה ל"ע, וחשב כי מאן דהו חומד לו לצון, גם כשהגיע המכתב השני, לא טרח הגביר של ריבאשוב להשיב מענה למחותן בברוד, ולהעמידו על טעותו, כי חשב שמא מי משונאיו מקניטו בדברי הבל.

ראה המחותן בברוד כי אין קול ואין קשב, קם ונסע עם זוגתו לריבשוב... אלא שאם חשב למצוא בה את הגביר מחותנו, גילה לפתע יהודי שלא הכיר מימיו. הלה התנצל שלא השיב למכתבים כי חשב שמישהו ביקש לצער - אך לא היה לאל ידו לסייע להם, כיצד למצוא את מחותנם...

כשיצאו בפחי נפש מבית הגביר אמרה אשת המחותן: העיר אפטא אשר בה קברות אבותי סמוכה לכאן, על כן הבה נסור לבית העלמין ונשתתח על קברם בתפילה. ואכן, באו לבית הקברות באפטא ושם בכניסה - עמדה מקבצת נדבות וביקשה נדבה הגונה עבור - לא פחות ולא יותר ר' הירשלי ריבשוב'ר, וצינינה כי הינו איש קדוש, עובד ה' תלמיד חכם מופלג. אך שמע המחותן זאת, אמר לה: אתן לך נדבה הגונה מאוד, רק תראי לי היכן מתגורר הוא.

היא כיוונה אותו לבית המדרש, ומיד כשהגיע

לשם וראה את בגדיו המרופטים, הבין כי נפל בפח. הוא מיהר לבית הדין לקבוע מועד לדין תורה עם מחותנו.

ר' הירשלה זיהה גם כן את מחותנו, ורץ הביתה לומר לבני ביתו להתקין סעודה עבור האורחים החשובים שהגיעו. אלא שבבית לא היה כי אם תרנגול אחד בלבד. שלחו את הבת, הכלה, לבית השוחט עם התרנגול. אלא שבדרכה נשמט התרנגול מידה וברת, והיא החלה לרוץ אחריו עד מחוץ לעיר.

לפתע נכנס התרנגול לחורבה נטושה אך הכלה שידעה שאין להם להגיש למחותנים עוד דבר-מה מלבד אותו תרנגול, נכנסה אחריו.

התרנגול ניקר את העפר במרץ, והנה נצנוץ זהב קלוש בוקע מהקרקע. חפרה הכלה כה וכה והנה אוצר בלום לפניה... מילאה את סינרה בדינרי הזהב ואצה הביתה בשמחה.

בתוך כך, נכנס שליח בית הדין לקרוא לר' הירשלי. מיהר ולבש את בגדיו הנאים, ויצא לבית האוהב ישראל - שם עמד המחותן וטען כי השידוך כולו מקח טעות ומבקש הוא לבטלו, ודורש שישב לו ר' הירשלי את המתנות ששלח לביתו, וכן לקנוס אותו על הבושה שגרם לבנו העילוי.

טען ר' הירשלה: האם מצא מחותני חס ושלום איזה פסול בי או בבתי? כל טענותיו הן כספיות ואת כולן אשלם עד הפרוטה האחרונה!

הרב מאפטא התפלא מאוד, כי ידע את מצבו, אך אמר כי אם איש אמת שכזה אומר שימלא את התחייבותו, הוא יעשה זאת. קבע אפוא כי עליו למלא את התחייבותו לתשלום הנדוניה ולקבוע מועד לחתונה בתוך שלשה חודשים. טען המחותן, אם אכן יש לו כסף, שישלם לי עבור סעודת האירוסין שעשינו בברוד וישלם גם את דמי הדיין (דמי הפסק, פסק-געלט) עבורי.

ר' הירשלי לא התבלבל, הכניס יד לכיסו, הוציא עשרה זהובים ונתן להרב מאפטא, וכן סילק למחותן את כל חובותיו למחותן...

(על פי 'שיח צדיקים', נישואין, עמ' מ"ו, בשם כ"ק אדמו"ר רבי שלמה מבאבוב זצ"ל שאמר: "שמעתי מפי אמו"ר בעל קדושת ציון זצ"ל ששמע מפי הרה"ק מהר"ש מבאבוב זצ"ל ששמע מפי הרה"ק רבי אליעזר מדז'יקוב ז"ע שהיה רגיל לספר ששמע בעצמו מפי הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא ז"ע בעת שביקר בהיכלו". ועוד נוסף שם: כי כשסיפר הרה"ק מאפטא סיפור זה, פתח את מגירת שלחטו והוציא שני מטבעות זהב. "זה נשאר אצלי לזכרון ולאות על מעשה זה". וכשסיפר זאת הרה"ק רבי אליעזר מדז'יקוב ז"ע אמר: לספר מעשה זו הוא סגולה למציאת זיווג הגון, וגם להשיא את בניו בקלות).

פסוק לי פסוק

שאלות וחיידודים
לשולחן השבת

כי רק ע"י "שאלות ותשובות" - יתחקקו הדברים בלב השומע (תפארת ישראל אבות ו, 1)

מקרא

1. איך נקרא חג השבועות בפרשתנו (לד, כב) **א** חג הקציר **ב** חג השבועות **ג** חג הביכורים
2. ששת ימים (לא, טו ; לד, כא) **א** יעשה מלאכה **ב** תעבד **ג** שתי התשובות נכונות
3. כי קרן (לד, כט) **א** עור פניו - בעי"ן **ב** אור פניו - באל"ף **ג** על פניו

תרגום אונקלוס

1. בגדי השרד (לא, י) **א** לבושי שימוש **ב** בגדי השירות **ג** שתי התשובות נכונות
2. ויחל משה (לב, יא) **א** התעטף **ב** עשה עצמו חולין **ג** התפלל
3. 'הנח תפילתך' פירוש של... (לב, י) **א** הורד עדיך מעליך **ב** הניחה לי **ג** לך רד

רש"י

1. קינמון בשם (ל, כג) **א** קינמון עם ריח וטעם טוב **ב** קינמון עם ריח אך בלי טעם **ג** קינמון עם טעם אך ללא ריח
2. קידה (ל, כד) **א** נטף **ב** חלבנה **ג** קציעה
3. כי קרן (לד, כט) **א** האור מבהיק ובולט כמין קרניים **ב** מלשון זורח **ג** כמין כתר

רמב"ן

1. עשיר שרוצה להביא יותר ממחצית (ל, טו) **א** מותר, העיקר שהדל לא ימעיט **ב** נראה שעובר בלאו **ג** אין בכך כלום
2. כל מקום שנאמר 'נער', פירושו (לג, יא) **א** צעיר לימים ורך בשנים **ב** משרת **ג** בעל שררה
3. מדוע ביקש נזמי זהב (לב, ב) **א** בעבור שמורה על מידת הדין **ב** כי זהב מסמל שלימות **ג** שחשב אולי יתמהמהו מלהביא היקר

תורתך שעשעתי

חיידודים ושאלות

1. שלשה הראה לו ה', וסימנם משה.
2. בראשית הלב יש דל, והוא ככל הנראה הארוך מכולם במילותיו
3. מספר פסוקים מפרשת משפטים, חוזרים בפרשתנו עם כמה שינוים. שלש פעמים וגם שלש רגלים, זהו למשל אחד ההבדלים.
4. בימי שני וחמישי בכל שבוע, קוראים בתורה את תחילת הפרשה הבאה כידוע. כיצד יתכן שצריך לקרוא דוקא קטע מתוך אמצע הפרשה, ולא כפי שרגילים לקרוא את ההתחלה.
5. לומדים תרגום, מהו הפסוק שזהו תרגומו: ויטרון בני ישראל ית שבטא, למעבד ית שבטא לדריהון קים עלם.

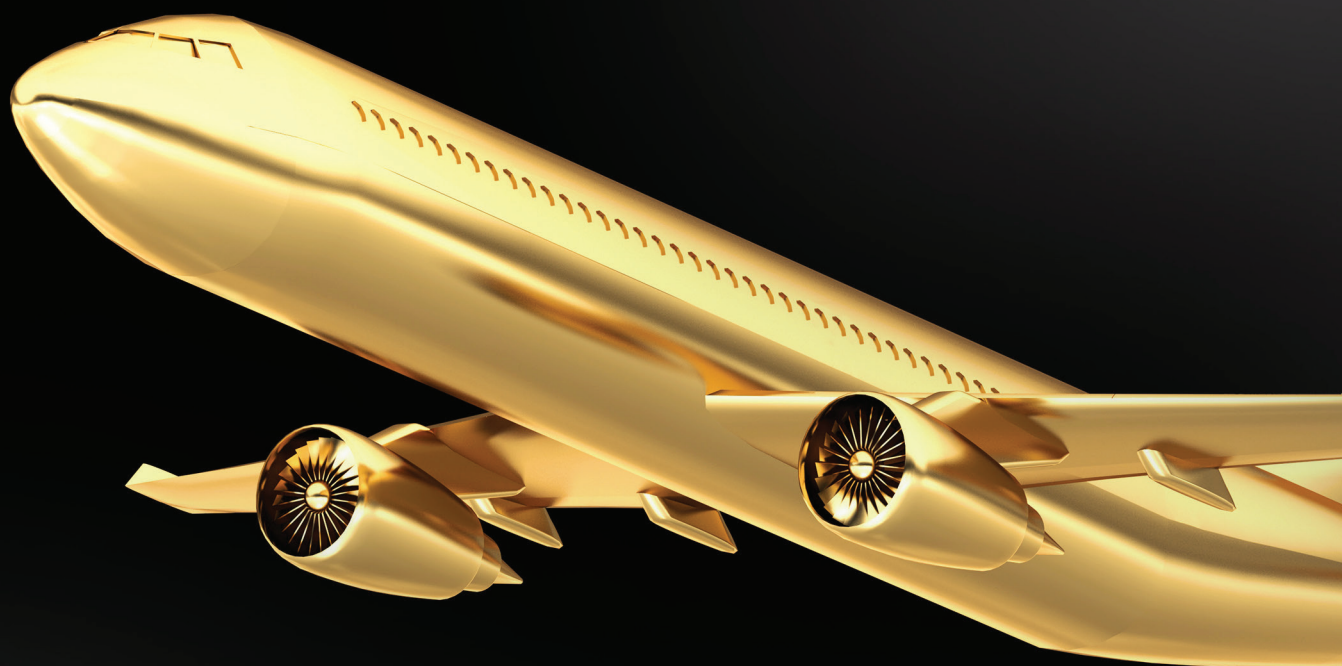
הפתרונות מופיעים בגיליון הנוכחי

0795-100-200

התקשרו לקו
'מה אהבתי'הגרלות יוקרתיות
מחנות לכם מדי שבוע

עונים חוכים

לא צריך למוס רחוק

מחפש סגולות? רוצה ישועות? אתה לא חייב לרכוש כרטיס טיסה ולהתחיל בסגולות מסובכות.

יש את העצה הבדוקה של חז"ל: "לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום, שכל המשלים פרשיותיו עם הציבור מאריכין לו ימיו ושנותיו" (מסכת ברכות, דף ח').

מה אהבתי

לדעת את הפרשה

לזכר נשמתם של מ"ה קדושי מירון תשפ"א

079-5100200

מתקשרים לפרשה
מתחברים לתורה

פרשה
על הקו